

HKKO7/1999
ID intern unic: 306264
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

CURTEA DE CONTURI

HOTĂRÎRE Nr. 7
din 03.02.1999

Hotărîre privind rezultatele controlului asupra activității economico-financiare a Departamentului Controlului Vamal al Republicii Moldova în perioada 01.01.96 - 01.10.98

Publicat : 20.05.1999 în Monitorul Oficial Nr. 050 Promulgat : 03.02.1999 Data intrării în vigoare : 20.05.1999

Curtea de Conturi a Republicii Moldova, în prezența directorului general al Departamentului Controlului Vamal dl B.Gamurari, prim-vice-directorului general dl A.Stratan, vice-directorului general dl S.Maimescu, șefului Direcției economie și control financiar a Departamentului Controlului Vamal dl V.Slipenchi, șefului Vămii Chișinău dl V.Banari, viceministrului finanțelor dl N.Luchian, șefului-adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat dl P.Duca, directorului Centrului pentru analiză bugetară și financiară al Parlamentului dl P.Veverița, examinînd rezultatele controlului asupra activității economico-financiare a Departamentului Controlului Vamal în perioada 01.01.96-01.10.98,

A C O N S T A T A T :

În perioada supusă controlului DCV a fost finanțat din contul mijloacelor bugetare și extrabugetare în baza devizelor aprobate de către Guvern. În anii 1996-1997 și 9 luni ale anului 1998 s-au planificat cheltuieli pentru întreținerea și dezvoltarea sistemului vamal din contul mijloacelor extrabugetare în sumă de 68,1 mil.lei. Real s-au cheltuit 47,9 mil.lei. Aceste mijloace i-au permis Departamentului să îmbunătățească baza tehnico-materială a vămilor. Astfel, pentru construcția și reparația vămilor s-au utilizat 19,2 mil.lei, pentru procurarea a 43 de automobile de serviciu - 1,6 mil.lei.

La efectuarea lucrărilor de reconstrucție și reparație a vămilor au fost admise cazuri de majorare a cheltuielilor, ca urmare a achiziționării materialelor de construcție la prețuri mai ridicate decît prețurile de pe piața republicii.

Din cauză că Ministerul Finanțelor n-a stabilit în anul 1996 enunțările bancare, conform cărora DCV urma să transfere cota-parte a bugetului din procedurile vamale, transferările acestor sume se efectuau neregulat. Pe parcursul primei jumătăți a anului 1996 mijloacele bugetare în expresie medie lunară de 3,5 mil.lei au fost utilizate fără plată în circuitul BCA "Banca Socială". În anul 1997 sumele încasate în prealabil de la agenții economici ca plată a impozitelor Vama Chișinău nu le transfera la bugetul de stat, ci le acumula și le păstra fără plată în BCA "Banca Socială", ceea ce i-a permis băncii să aibă o sursă bugetară de finanțare în mărime de 5,5 mil.lei în expresie medie anuală.

În timp ce în republică, din cauza lipsei mijloacelor financiare în bugetul de stat, nu se plătesc cu lunile salariile angajaților bugetari, pensiile, indemnizațiile pentru invalizi și păturile social vulnerabile ale populației, bursele, nu sînt asigurate cu mijloacele necesare instituțiile medicale, științifice, ale învățămîntului public și altele, un șir de firme mari, neîntemeiat, în baza Hotărîrilor Guvernului,

diferitor indicații și scrisori parvenite din partea persoanelor cu funcții de răspundere ale fostului Parlament, Guvernului și Ministerului Finanțelor, sînt scutite de plata impozitelor și a penalităților, li se acordă diferite înlesniri prin amînarea plăților în sumă de zeci de milioane de lei. În majoritatea cazurilor, cînd acestor firme li s-au acordat înlesniri fiscale prin amînarea plăților, ele s-au achitat cu bugetul nu prin virament, ci prin efectuarea achitărilor reciproce. În așa mod au fost lezate interesele instituțiilor finanțate de la buget, a fost dezorganizată efectuarea decontărilor și s-au format datorii debitoare mari față de buget.

Înlesnirile fiscale acordate unor antreprenori aparte, inclusiv celor mai mari furnizori de produse petroliere, pun acești agenți economici în condiții economice și financiare mai favorabile, discriminînd totodată alți agenți economici. Acest fapt contravine Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (art.8) și Legii privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței (art.5(1)), care prevăd crearea de către stat a unui cadru juridic și economic unic pentru toți agenții economici.

Astfel, la 01.05.98 suma datoriilor agenților economici la plata accizelor, TVA, taxelor vamale și a altor impozite, încasate prin intermediul DCV, a constituit 93,8 mil.lei, inclusiv ale agenților economici importatori de benzină și motorină - 73,8 mil.lei, din care 65,6 mil.lei constituie sumele "înghețate" și amînate în baza diferitor Hotărîri ale Guvernului, emise contrar actelor normative nominalizate, precum și Legii privind bazele sistemului fiscal, Codului fiscal și Legii bugetului de stat.

În a.1997 Guvernul Republicii Moldova a adoptat mai mult de 10 hotărîri ce reglementează modul de acordare a amînărilor la plata accizelor și TVA, care nu sînt concordate cu normele stabilite în legile indicate mai sus.

Astfel, deși în baza Legii bugetului de stat pe a.1997 (art.18(2) s-a permis amînarea achitării taxelor, impozitelor, TVA și accizelor pe un termen de pînă la 30 zile și s-a interzis amînarea pe orice termen a plăților accizelor pe benzină și motorină, prin Hotărîrea Guvernului nr.305 din 27.03.97, cu modificările și completările ulterioare, importatorilor de combustibil li s-a permis eșalonarea pe un termen de pînă la 30 de zile, iar la importul de motorină pentru necesitățile agricole - pînă la 180 de zile, a tuturor plăților față de bugetul de stat, inclusiv a accizelor. În mod analogic Guvernul, prin Hotărîrea sa nr.902 din 24.09.97, a permis devamarea, fără plata accizelor, a unei cantități nelimitate de benzină A-76 și motorină, importate de S.A. "Tirex-Petrol" și "Agropetrol" în contul creditelor tehnice acordate întreprinderilor agricole (20 și 10 mil.lei).

Ministerul Finanțelor, bazîndu-se pe Hotărîrea Guvernului nr.215 din 06.03.97, care contravine Legii bugetului de stat pe a.1997, a permis pînă la 20 mai importarea și perfectarea vamală de către S.A. "Tirex-Petrol" a combustibilului, fără plata TVA și accizelor în sumă de 5,6 mil.lei.

Deși Hotărîrea Guvernului nr.419 din 07.05.97 prevedea eșalonarea plăților în buget ale importatorilor de combustibil numai în cazul lipsei de mijloace financiare, nimeni n-a controlat starea financiară a agenților economici, cărora le-au fost acordate aceste înlesniri. Mai mult decît atît, sumele amînate și eșalonate nici după aceasta n-au fost vărsate în bugetul de stat, deoarece Guvernul, prin diferite hotărîri ale sale, în contradicție cu actele normative nominalizate, a permis importatorilor de combustibil să-și stingă datoriile față de buget nu prin virarea de bani lichizi, dar prin achitări reciproce. Cele mai mari înlesniri fiscale prin "înghețarea" și amînarea datoriilor față de buget în perioada supusă controlului au fost acordate întreprinderilor mixte "AS Petrol", "Lukoil-Moldova" și "Arch Petrol", societăților cu răspundere limitată "Interforum", "Vesi", "Valovais", societăților pe acțiuni "Tirex-Petrol" și "Agropetrol".

Astfel, Întreprinderea mixtă moldo-engleză "AS Petrol" (fondator din partea moldovenească dl I.Aleinov), care este unul din cei mai mari importatori de combustibil pe piața republicii, în perioada anului 1997 și 9 luni ale a.1998 a importat combustibil și zahăr brut în sumă ce depășește 180 mil.lei. Suma totală a impozitelor pe acest import a constituit 43,3 mil.lei, plata cărora firma, nici într-un singur caz, n-a efectuat-o la timp prin transferarea mijloacelor bănești de pe contul său de decontare. Impozitele s-au plătit prin achitări reciproce în urma diferitor amînări și "înghețări". Deși în toate cazurile "înghețarea" datoriilor firmei "AS Petrol" față de bugetul de stat a fost efectuată sub pretextul lipsei de mijloace financiare pentru achitarea impozitelor, analiza achitărilor reciproce, prin care au fost stinse aceste datorii, dovedește că aceasta nu corespunde adevărului. Astfel, IM "Pamel Entreprise", SRL "EMC Moldova", BCA "Mobiasbank" au primit de la "AS Petrol", în contul achitărilor reciproce, bani lichizi corespunzător în sumă de 3,3 mil.lei, 4,0 mil.lei și 5,0 mil.lei (în total - 12,1 mil.lei).

Firma "AS Petrol", ajutând firmelor menționate să primească, prin achitări reciproce cu bugetul de stat, bani lichizi pe conturile proprii, a obținut un venit de 1,4 mil. lei. În afară de aceasta, amînările acordate i-au permis "AS Petrol" să efectueze perfectarea vamală a unor loturi mari de mărfuri, fără atragerea mijloacelor financiare proprii. Adică, în timp ce mijloacele financiare proprii ale firmei "AS Petrol" erau păstrate pe conturile bancare de peste hotarele republicii ale diferitor firme, firma practic era creditată fără plată de bugetul de stat. La momentul efectuării controlului (12.10.98) datoriile "înghețate" ale firmei "AS Petrol" față de bugetul de stat alcătuiau 30 mil. lei.

Cazuri de acordare nemotivată a înlesnirilor fiscale au avut loc și în baza scrisorilor și indicațiilor altor organe ierarhic superioare. Astfel, Vama Chișinău (dl V. Banari), în baza scrisorii nr. C-6/96 din 25.03.98, semnată de ex-președintele Parlamentului Republicii Moldova dl D. Moțpan, a eliberat SA "Tracom" de plata TVA în mărime de 1,1 mil. lei la importul din Ucraina a articolelor de completare.

În baza altei scrisori, semnată de fostul membru al Biroului Permanent al Parlamentului dl T. Oлару, Departamentul a acordat SRL "Avantaj" amînarea taxei vamale în mărime de 46,2 mii lei pe un termen de la 06.03.95 pînă la 30.10.95. Această sumă, precum și penalitățile care-i revin, adică 107,3 mii lei, pînă în prezent n-au fost achitate (după expirarea termenului de mai mult de 3,5 ani).

Au cauzat prejudicii bugetului de stat și unele indicații și scrisori parvenite din partea factorilor de decizie ai Ministerului Finanțelor. Astfel, dacă în anii 1996-1997, în baza Legilor bugetului de stat anuale, Legii nr. 633-XIII din 10.11.95, Legii privind bazele sistemului fiscal nr. 1198-XII din 17.11.92 și Codului fiscal, penalitățile erau calculate de către DCV pentru fiecare zi din momentul începerii termenului de amînare, apoi de la 13.04.98, nemotivat, în baza unei scrisori semnate de fostul prim-vice-ministru al finanțelor dl N. Bivol, penalitățile au început a fi calculate din momentul expirării termenului de amînare. Adică importatorii de mărfuri în perioada acordării de amînări a plăților sînt creditați fără plată din contul bugetului de stat, acesta suportînd pagube din cauza necalculării și neîncasării penalităților corespunzătoare.

În baza altei scrisori, semnată de viceministrul finanțelor dl M. Manoli, neîntemeiat a fost scutită de plata TVA în sumă de 1,1 mil. lei SRL "Hellis-NPT", care în iulie 1997 a importat 6,5 mii tone de motorină, procurată de la o companie din Panama.

La încheierea cu importatorii de combustibil a contractelor de acordare a amînărilor nici Guvernul, nici Ministerul Finanțelor, nici DCV n-au prevăzut măsuri pentru acoperirea pagubelor suportate de bugetul de stat în urma acordării acestor amînări și devalorizării valutei naționale. Dacă la 01.05.98 suma plăților amînate se egala cu 20 mil. dolari SUA, apoi spre finele controlului, în rezultatul inflației, această datorie se egala cu 11,5 mil. dolari SUA, adică pierderile bugetului, chiar și în cazul achitării tuturor plăților amînate, vor constitui mai mult de 8,5 mil. dolari SUA.

Cazuri analogice de acordare nemotivată a înlesnirilor fiscale la importul mărfurilor în republică în baza hotărîrilor, scrisorilor și indicațiilor organelor ierarhic superioare au fost admise și de către factorii de decizie ai DCV. Astfel, dl S. Baranovschi, locțiitorul șefului Vămii Chișinău, neîntemeiat a acordat SRL "Rigel" amînarea cu 90 de zile a termenului de plată în buget a accizului la importarea în februarie-martie 1998 a unui lot de benzină, formînd prin aceasta o datorie față de bugetul de stat în mărime de 1,1 mil. lei, care n-a fost stinsă pînă la efectuarea controlului, adică mai mult de 9 luni. Firmei date nemotivat nu i-au fost calculate pe această perioadă penalități în sumă de 292 mii lei.

La importarea în septembrie-noiembrie 1997 a cărbunelui SRL "Clas-S", avînd garanția bancară de 100 mii lei pentru o lună, nemotivat a obținut permisiunea Vămii Chișinău (conform indicației dlui B. Gamurari) de amînare pe 3 luni a plăților în buget în mărime de 882 mii lei, care de fapt n-au fost achitate nici peste un an. Neachitînd plățile pe partida de cărbune importată anterior, peste un an Vama Chișinău nemotivat permite perfectarea vamală fără plată a unui alt lot de cărbune. La momentul efectuării controlului SRL "Clas-S" datora bugetului de stat 1,0 mil. lei TVA la importul cărbunelui, nemotivat nefiindu-i calculate acesteia penalități în sumă de 274 mii lei.

În aprilie 1998 Vama Ungheni (șef dl A. Veriga), fără nici un temei, a permis trecerea a 35 cisterne de benzină ce veneau la adresa firmei "Aligvasil", fără să perceapă accizele și TVA pe import. La 21.04.98 Vama Chișinău (șef dl V. Banari) a efectuat perfectarea vamală a acestui combustibil, neverificînd și neasigurînd perceperea în bugetul de stat a accizelor, TVA și a altor impozite în mărime de 1,2 mil. lei, din care, la sfîrșitul lunii octombrie, nu erau achitați în buget 1,0 mil. lei.

După luna martie 1998, în baza Legilor nr.1569-XIII din 26.02.98 și nr.96-XIV din 16.07.98, DCV i s-a acordat dreptul de a prelungi termenele de achitare a TVA fără garanții bancare. Lipsa unui mecanism garantat de percepere incontestabilă a sumelor amânate odată cu sosirea termenului de achitare duce la creșterea datoriilor agenților economici la achitarea impozitelor pe import. Astfel, în baza legilor nominalizate, la 07.07.98 Vama Chișinău (dl V.Banari) i-a acordat firmei "AS Petrol" amânarea plății TVA în mărime de 3,4 mil. lei până la 05.10.98. Acestei firme, care, conform graficului de achitare, n-a achitat în buget 1,3 mil. lei, la 25.09.98 i s-a acordat amânarea plății impozitelor încă în sumă de 3,7 mil. lei. Când s-a stabilit că firma "AS Petrol" nu și-a onorat obligațiunile de plată a impozitelor amânate în mărime de 7,1 mil. lei și Vama Chișinău a încercat, prin dispoziții de incaso, să perceapă de pe conturile bancare ale "AS Petrol" suma indicată, BCA "Moldagroindbank" a înapoiat, din motive formale, dispozițiile de incaso, fără a le executa. Din această cauză la momentul încheierii controlului (05.11.98) suma de 7,1 mil. lei n-a fost achitată în buget.

În total, de la emiterea legilor sus-menționate până la 01.11.98, numai Vama Chișinău, neposedînd mecanismul de percepere incontestabilă a sumelor amânate, a încheiat 642 de contracte de amânare a plăților impozitelor. Cazuri analogice celor indicate mai sus de încheiere a unor noi contracte de amânare a plăților cu agenții economici care nu achitase datoriile pe contractele încheiate anterior au fost admise și în relațiile cu S.A. "Tracom", S.A. "Pielart", Combinatul "Vismos", S.A. "Floare Carpet", S.A. "Elcas", S.A. "Fabrica de sticlă" (Chișinău), SRL "GB & CO", datoria totală a căroră față de bugetul de stat la finele controlului constituia 3,2 mil. lei.

Practica existentă pe parcursul anilor de acordare a amînărilor la achitarea impozitelor și taxelor vamale, lipsa unei conlucrări efective între DCV și organele fiscale au dus la neasigurarea ulterioară a plenitudinii încasării sumelor amânate. Un șir de agenți economici, fiindu-le acordate amînări, prin orice metode s-au eschivat de la îndeplinirea angajamentelor de stingere a lor, inclusiv pe calea autolichidării. Toate acestea au cauzat, în ultimă instanță, pierderi ireparabile bugetului în urma încasării incomplete a unor sume considerabile de impozite și taxe. Organele vamale și fiscale n-au întreprins toate măsurile pentru perceperea forțată de la debitori sau garanți a sumelor impozitelor amînate, inclusiv prin Judecătoria Economică.

Astfel, S.A. "Sudexpo", profitînd de lipsa de conlucrare dintre DCV și organele fiscale, inițial, în aprilie 1995, a obținut amînarea termenului de plată a accizului la carburanții importați în mărime de 299,6 mii lei până la 01.09.95. Ulterior, pînă la expirarea acestui termen, în baza unui act neautentic, întocmit de colaboratorii Inspectoratului fiscal al sect. Botanica, mun. Chișinău (dnele Istrati, Apoșchin, Socolov, Revenco), firma s-a autolichidat, astfel eschivîndu-se de la achitarea sumei indicate. Sumele mari de bani disponibile, formate în această perioadă pe conturile bancare, S.A. "Sudexpo" nu le-a utilizat pentru achitarea datoriilor față de bugetul de stat, ci le-a transformat în dolari, transferîndu-le la o bancă din New York. Cu toate că împotriva dlui Iu. Calev (ex-ministrul transporturilor și comunicațiilor) a fost intentat un dosar penal privind evaziunea fiscală, care ulterior a fost clasat de Ministerul Afacerilor Interne, motivul fiind amnistia, iar în final - de procurorul sect. Botanica dl V. Holban, acesta argumentînd cu lipsa elementelor constitutive ale crimei, pînă în prezent organele de resort n-au întreprins măsurile necesare pentru încasarea în bugetul de stat a impozitelor amînate.

Nici din partea DCV, nici din partea organelor fiscale nu s-au întreprins măsurile necesare pentru încasarea forțată a impozitelor, al căror termen prelungit de plată expirase încă în anii 1995-1997, precum și a penalităților corespunzătoare de la firma "RLC" SRL-47,6 mii lei și de la firma "Mago"- 260,3 mii lei).

În perioada supusă controlului nu s-a rezolvat definitiv chestiunea privind mecanismul perceperei impozitelor pe importul energiei electrice și gazului natural. Ca rezultat, în anii 1996-1998 n-a fost asigurată plenitudinea încasării taxelor și impozitelor pe import. Astfel, în legătură cu nedeclararea importului de energie electrică, CS "Moldenergo" numai în perioada 01.01.97-01.05.98 n-a plătit în bugetul de stat TVA, taxele pentru procedurile vamale și penalitățile corespunzătoare în sumă totală de 99,3 mil. lei (59,6+0,8+38,9). S.A. "Aprogaztranzit", de asemenea în legătură cu nedeclararea importului de gaz natural, în perioada 01.03.97-01.05.98 n-a plătit taxele pentru procedurile vamale și penalitățile corespunzătoare în mărime de 67,7 mil. lei (1,7+66,0). Abia în anul 1998 conducerea DCV a întreprins măsurile necesare, care obligau importatorii de energie electrică și gaz natural să declare importul efectuat.

Un șir de agenți economici au importat valori material-marfare fără a le declara. Aceasta a fost posibil nu numai din cauza lipsei unui control eficient din partea vămii asupra importului, dar și a încălcărilor grave comise de conducerea acestor întreprinderi.

ÎS "Calea Ferată din Moldova" (director general dl I.Țurcan) a admis turnarea combustibilului primit la adresa întreprinderilor Căii ferate, fără a fi declarat. Ca urmare, n-au fost plătite în buget TVA și accize în sumă totală de 970 mii lei. Firma "Korab & K" n-a declarat la vamă 22043 tone de cărbune, fapt care a cauzat bugetului pierderi în sumă de 407 mii lei. Compania "Megaterii" n-a declarat importul din Rusia a 69 mii tone de cărbune.

În pofida existenței Hotărârii Guvernului nr.59 din 19.01.98 și Hotărârii Parlamentului nr.121-XIV din 30.07.98 "Cu privire la măsurile primordiale de asigurare a executării Legii privind rectificarea bugetului pe anul 1998", pînă în prezent nu este rezolvată chestiunea privind perceperea la punctele vamale de frontieră a impozitelor pe produsele petroliere, articolele de tutun, băuturile alcoolice, destinate întreprinderilor din Transnistria. Acest fapt determină eschivarea agenților economici de la plata impozitelor pe import, iar ca urmare sînt cauzate prejudicii colosale atît bugetului de stat, cît și bugetului local al Transnistriei.

Prin frontiera vamală a Moldovei în anii 1997-1998 s-a importat (fără perceperea impozitelor) mai mult pentru raioanele de pe malul stîng al Nistrului decît pentru celelalte raioane ale Moldovei corespunzător: spirt - de 1,7 ori și 3,1 ori, băuturi spirtoase- de 3,7 ori și 19,4 ori; țigări de import- de 252,0 ori (12 mlrd. și 0,05 mlrd. bucăți) și 90,0 ori (9 mlrd. și 0,1 mlrd. bucăți). Controlul asupra deplasării mărfurilor supuse accizelor de pe malul stîng pe malul drept ale Nistrului este foarte complicat și nu are efectul necesar.

În anii 1996-1998 Departamentul Controlului Vamal n-a asigurat pe deplin controlul asupra returnării în întregime și la termen a materiei prime exportate pentru prelucrare peste hotarele republicii, prevăzut de Codul vamal, Hotărârile Guvernului nr.231 din 29.04.96, nr.261 din 19.03.97 și nr.777 din 13.08.97. În urma acestui fapt mulți agenți economici au admis depășirea termenelor de returnare sau exportare a producției finite, ceea ce, la rîndul său, a adus bugetului pierderi considerabile, cauzate de neachitarea sumelor cuvenite de TVA și accize.

La unele puncte vamale practic n-a fost organizată evidența exportului-importului provizoriu de materie primă și producție finită, fabricată din aceasta.

La Vama Cahul (șeful vămii-dl A.Radu; șeful secției marfare-dl P.Uzun) în timpul efectuării controlului nu era completat registrul agenților economici care activează în baza contractelor de prelucrare în lohn (cooperare de producție), lipseau datele reale ale respectării termenelor și plenitudinii efectuării operațiilor de export-import de către unul sau alt agent economic. La restabilirea tabloului real s-a constatat, că firma "Notes" a importat din Bulgaria mai puțin cu 59,2 mii dal de vin, iar firma "Stăig"-respectiv cu 313,5 mii dal. Totodată, fără vreun temei juridic, firmei "Notes" i-au fost transferate datoriile firmei "Stăig" pe producția neimportată. În pofida multiplelor depășiri ale termenelor de returnare a producției finite, Vama Cahul n-a întreprins măsurile necesare, prevăzute de Codul vamal, față de firmele "Notes" și "Stăig"- amendarea în mărime de pînă la 100% din costul mărfurilor ce prezintă obiectul încălcării regulilor vamale.

Din partea organelor fiscale ale orașului Cahul de asemenea au fost comise încălcări ale cerințelor hotărârilor Guvernului, indicate mai sus, ce constau în lipsa controlului cuvenit asupra corectitudinii calculării și plății accizelor și TVA de către firma "Notes". Pînă în prezent firma "Notes" n-a plătit impozite în sumă de 1466 mii lei.

În baza contractelor de cooperare cu întreprinderile din Bulgaria, din mai 1997 pînă în mai 1998 firma "Frontiera" a exportat pentru prelucrare 351153 dal de vinuri brute. A fost adusă producție finită în cantitate de 575060 dal, cu 64 la sută mai mult decît s-a exportat. O astfel de situație a fost legalizată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, deoarece se consideră că într-o sticlă se toarnă 60 la sută de vin moldovenesc și 40 la sută - vin bulgăresc, aceasta dînd temei Camerei de Comerț și Industrie să aprovizioneze întregul volum de vin importat, care urmează a fi exportat în Rusia, cu certificate de proveniență ale Moldovei. Astfel, tratînd actele normative privind determinarea țării de proveniență a mărfii în favoarea unui sau altui agent economic, Camera de Comerț și Industrie asigură eliberarea certificatelor de proveniență ale Republicii Moldova pentru mărfurile altor țări. În cazul dat firma "Frontiera" a exportat în Rusia

vinuri din Bulgaria ca vinuri moldovenești în cantitate de 224 mii dal, prin aceasta reducând competitivitatea mărfurilor analogice ale producătorilor din Moldova.

Pînă în iulie 1997 firma "Lida" s-a aflat în zona de deservire a Vămii Chișinău, apoi a fost transferată în zona Vămii Ungheni. Din vina persoanelor cu funcții de răspundere ale Vămii Chișinău și Vămii Ungheni (șefii secțiilor marfare dnii S.Peatiorchin și Gr.Odovicenco), n-a fost asigurată succesiunea datelor privind stocurile de mărfuri importate de către firmă din Bulgaria- vin și țigări, precum și privind depășirea termenelor returnării și realizării lor. La momentul efectuării controlului în baza de date a Vămii Ungheni lipsea datoria de import. Aceasta i-a permis firmei "Lida", care a încălcat actele normative ce reglementează modul de fabricare a producției cu utilizarea capacităților de producție ale altor țări, să se eschiveze de la răspunderea financiară prevăzută. Din vina persoanelor responsabile nominalizate, de la firma "Lida" nu s-au încasat la buget 6,0 mil.lei-accize și TVA. La situația din 16.07.98 firma n-a importat din Bulgaria 2,3 mil.sticle de vin (stocul vinurilor brute, exportate pentru îmbuteliere încă în a.1995, constituia la această dată 161,6 mii dal) și 230,0 mil. bucăți de țigări.

La Vama Bender sînt înregistrate declarațiile SA "Purcari" cu privire la importul provizoriu (din august 1997 pînă în februarie 1998) a 108,6 mii dal de spirt etilic în valoare totală de 3400,1 mii lei. Exportul producției fabricate din materia primă dată urma să înceapă din decembrie 1997. La situația din 23.06.98 SA "Purcari" n-a exportat nici un lot de producție. Pînă la momentul efectuării controlului Vama Bender (șef - dl E.Grosu) n-a întreprins față de SA "Purcari" măsurile de influență economică, prevăzute de Codul vamal, pentru încălcarea angajamentului de exportate înapoi a producției.

În urma controlului selectiv, efectuat la Vama Chișinău, s-au stabilit 18 cazuri de import sau export provizoriu al utilajului, tehnicii agricole și altor mărfuri în sumă totală de 2292 mii lei, cu termenele de export (import) înapoi expirate. Practic vama (dl S.Peatiorchin) n-a aplicat nici unui agent economic sancțiunile economice prevăzute de art.71 al Codului vamal. Aplicînd măsurile prevăzute de legislație, Vama Chișinău trebuia să perceapă de la agenții economici o amendă în mărime de la 229 pînă la 2292 mii lei.

Din volumul total al importului mărfurilor în republică în anul 1997 și 10 luni ale anului 1998 importul la depozitele vamale libere (DVL) a constituit respectiv 14 și 9 la sută. Conform documentelor perfectate, circa 80 la sută din aceste mărfuri ulterior au fost exportate peste hotarele republicii. Analiza activității DVL demonstrează, că acestea, în fond, sînt folosite pentru păstrarea provizorie a mărfurilor supuse accizelor - articolelor de tutun, spirtului etilic, băuturilor alcoolice. După o anumită perioadă de păstrare a lor la DVL mărfurile sînt exportate peste hotarele republicii. Luînd în considerație numeroasele cazuri de contrabandă a mărfurilor indicate, stabilite atît în republică, cît și în țările limitrofe, se poate constata, că o parte din DVL servesc ca bază de transbordare pentru unele firme străine și autohtone, în scop de contrabandă ulterioară într-o țară sau alta sau pe teritoriul republicii.

Astfel, în anul 1997, sub regim de supraveghere vamală, la depozitele care funcționează au fost primite mai mult de 1 mlrd. 500 mil. bucăți de țigări de import în sumă de peste 150 mil.lei, posesorii mărfii fiind firmele din Olanda, Anglia, Grecia, Turcia, Cipru, Hong-Kong ș.a. Țigările, în fond, erau primite la depozite din portul Iliciovsc, prin punctele vamale Cuciurgan, Otaci. Apoi majoritatea lor erau exportate în direcție opusă, pe aceeași cale, în portul Iliciovsc. Oficial pe teritoriul Republicii Moldova țigările de import în genere nu sînt supuse perfectării vamale, cu toate acestea procurarea lor pe piețele republicii nu prezintă nici o greutate. Pe de asupra, toate țigările de import realizate în republică practic nu au mărcile de acciz.

La momentul efectuării controlului DCV n-a înființat nici un depozit specializat pe lîngă vamă. Toate depozitele vamale, unde sînt repartizate articolele de tutun, băuturile alcoolice și berea (toate de import), nu aparțin organelor vamale, dar se află în proprietatea firmelor particulare. Se admit cazuri cînd la DVL se păstrează mărfuri supuse accizelor, produse în republică (DVL "Opal", "Vamcomplex" ș.a.), ceea ce este interzis de actele normative în vigoare.

Regulamentul cu privire la modul de deschidere și funcționare a depozitelor vamale libere pe teritoriul Republicii Moldova este aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.608 din 10.08.94 (cu modificările introduse prin Hotărîrea nr.851 din 27.12.95). Eliberarea licențelor pentru înființarea DVL este pusă în sarcina DCV. Din septembrie 1994 pînă în martie 1998 diferitor firme li s-au eliberat 50 de licențe pentru înființarea DVL. La eliberarea acestor licențe DCV a comis un șir de încălcări ale actelor normative indicate mai sus. Potrivit indicației fostului prim-ministru dl A.Sangheli, la 22.07.97 SATÎ "Fondul

Mitropoliei" i s-a eliberat licența pentru înființarea DVL, fără garanția bancară de vărsare a plăților vamale în suma echivalentă cu 50 mii dol.SUA.

Plata pentru licența eliberată SRL "Acces-Activ" la 20.10.97 în sumă de 18 mii lei n-a fost încasată pe contul de decontare al DCV și nici transferată la timp în buget. Din greșeală, firma a transferat suma dată pe contul de decontare al Vămii Chișinău (nr.141124) în BCA "Banca Socială" și a figurat ca datorie creditoare pînă în mai 1998. Abia în timpul efectuării controlului suma în mărime de 18 mii lei a fost transferată de pe contul vămii la veniturile bugetului de stat.

La 18.11.96 SRL "Opal" i s-a eliberat licența pentru înființarea DVL de păstrare a substanțelor chimice toxice, deși este interzisă păstrarea lor în astfel de depozite. SRL "Opal", dispunînd de licența de stocare a substanțelor chimice toxice în depozite specializate, din anul 1997 practic a devenit unul din cei mai mari importatori de acest fel de mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova. Din martie 1997 pînă în mai

1998 la depozit (nr.132) au fost primite pentru păstrare de la producători din Germania, Italia, Olanda și alte țări mijloace de protecție a plantelor - pesticide și erbicide în sumă de 9,16 mil. lei, care ulterior au fost complet supuse perfectării vamale sau de însuși firma "Opal", sau de către unul din fondatorii ei - firma "Vitol", iar apoi realizate de către acestea întreprinderilor complexului agroindustrial.

În condițiile unei asemenea scheme de livrare a substanțelor chimice toxice firma "Opal" s-a aflat într-o situație mai avantajoasă față de alți furnizori de mărfuri analogice pe piața republicii, datorită amînării plăților pe import, ceea ce contravine cerințelor Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

DCV n-a întreprins măsuri eficiente față de firmele ce au încălcat Regulamentul cu privire la DVL. Astfel, contrar pct.9 al Regulamentului, cooperativei "Rodnic", căreia ulterior i s-a schimbat denumirea în FCP "La izvorul cristalin", în iunie 1997 i s-a eliberat licența pentru înființarea depozitului vamal liber în s.Volcineț, r-nul Ocnița. În perioada funcționării DVL "La izvorul cristalin" (pînă la 1 aprilie 1998) la acest depozit au fost stocate țigări de import în sumă de peste 88 mil.lei. În afară de aceasta, s-au stocat partide mari de spirt. Țigările de la DVL au fost exportate prin Vama Ocnița în Țările Baltice și Armenia. La 10 februarie 1998 în raionul s.Naslavcea, la trecerea în Ucraina, lucrătorii Ministerului Securității Naționale au reținut 13 autocamioane, care nu dispuneau de documentele vamale necesare (4 - cu țigări de import și 9 - cu spirt în sumă totală de peste 5 mil.lei). S-a stabilit, că toată marfa a fost încărcată la DVL "Rodnic" ("La izvorul cristalin"). În pofida prezenței reprezentantului vămii, toată această producție a fost scoasă din depozit în mod ilegal. Marfa a fost arestată de Ministerul Securității Naționale. Cu toate că au fost depistate încălcări ale legislației vamale, DCV n-a întreprins nici un fel de măsuri și DVL "La izvorul cristalin" a continuat să funcționeze în lunile martie, aprilie, mai ale anului 1998, importînd și exportînd țigări și alte mărfuri supuse accizelor.

Contrar prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.608 din 10.08.94, din anul 1996 la DVL "Meridian", amplasat în zona Vămii Bălți, se păstrează bere și vin spumos. Din cauză că conducerea Vămii Bălți n-a întreprins față de proprietarii mărfii măsurile prevăzute de actele normative în vigoare (legalizarea mărfurilor pentru circulație liberă sau transmiterea lor în proprietatea statului după expirarea a 3 luni), în bugetul republicii nu s-au încasat taxe, accize și TVA în sumă de circa 119 mii lei.

Unii rezidenți ai Zonei Antreprenoriatului Liber "Expo-Business-Chișinău", ținînd cont de faptul că, în baza art.8(1) al Legii cu privire la Zona Antreprenoriatului Liber "Expo-Business-Chișinău" nr.625-XIII din 03.11.95, pe teritoriul zonei libere se extinde regimul impunerii fiscale, stabilit pentru efectuarea operațiilor de import-export cu țările care nu sînt membre ale C.S.I., au profitat de aceasta în scopul exportării producției în Rusia prin Zona Antreprenoriatului Liber, fără a achita în bugetul republicii sume considerabile de TVA.

Astfel, numai în urma pseudoexportării de către SRL "August" (director dl Iu.Chetruș) în Zona Antreprenoriatului Liber a conservelor de legume și fructe, produse în Moldova, în sumă de peste 4330 mii lei, SRL "August" n-a plătit în buget TVA de la adaosul la preț în mărime de circa 145 mii lei.

Cu toate că importul de mărfuri pentru magazinele care activează în regimul "duty-free" a fost eliberat (Legea nr.1569-XIII din 26.02.98) de plata accizelor și TVA începînd cu 19.03.98, DCV nemotivat n-a încasat aceste impozite nici pînă la această dată. Din această cauză în bugetul de stat n-au fost încasate sume mari de impozite. Numai în anul 1997 pe mărfurile importate de Î.M.

"Moldclasika International" pentru magazinul "duty-free", amplasat în aeroportul Chișinău, n-au

fost încasate în bugetul statului accize și TVA în sumă totală de 568 mii lei. Eliberarea de plata TVA la importul acestor mărfuri în perioada dată s-a efectuat în baza instrucțiunii Ministerului Finanțelor (nr.10 din 10.03.96) care contravine legislației în vigoare.

Conducerea DCV a încălcat normele prevăzute în art.96-97 ale Codului vamal al Republicii Moldova, ceea ce a provocat multiple plângeri din partea persoanelor fizice și juridice în privința deciziilor de aplicare a sancțiunilor pentru încălcări de ordin administrativ. În perioada supusă controlului conducerea DCV (dnii Gh.Hioară, A.Stratan, S.Maimescu, G.Melnic) a examinat un șir de hotărâri ale șefilor vămilor privind aplicarea de sancțiuni celor ce încalcă regulile vamale, care ulterior au fost anulate fără temei juridic. În urma unui control selectiv s-a stabilit că în așa mod au fost anulate hotărârile privind materialele dosarelor nr. 103/96 - al Vămii aeroportului Chișinău (s-au confiscat 6850 mărci germane și 700 dol. SUA); nr.223/96 din 24.09.96 - al Vămii Chișinău - cu privire la încălcarea regulilor vamale de către BCA "Banca de Economii" (amendată cu suma de 14,2 mii lei); nr.25 din 11.02.98 - al Vămii Chișinău - cu privire la încălcarea regulilor vamale de către SRL "Valovais" (amendată cu suma de 28,6 mii lei) și ale altor dosare analogice.

S-au constatat fapte de aplicare inadecvată din partea conducerii DCV a sancțiunilor prevăzute de art.71-72 ale Codului vamal față de cei ce încalcă regulile vamale. Astfel, în octombrie 1997 Vama Chișinău a pronunțat hotărârea de amendare cu suma de 189 mii lei a ÎM "Lukoil-Moldova" pentru primirea (fără declarație) a 4996 tone de combustibil pentru cuptoare în sumă de 3781 mii lei. Prin hotărârea din 24.11.97, vicedirectorul general al DCV dl S.Maimescu, încălcând termenul de examinare, stabilit de Codul vamal, fără o argumentare juridică, a eliberat ÎM "Lukoil-Moldova" de plata amenzii în mărime de 189 mii lei, în urma cărui fapt suma dată n-a fost încasată la buget.

Analogic, amenda în mărime de 152,1 mii lei, aplicată SA "Agropetrol" de către Vama Chișinău pentru încălcarea regulilor vamale, a fost confirmată și menținută prin hotărârea DCV (dl S.Maimescu).

Lacune considerabile au fost admise în procesul de asigurare a integrității proprietății de stat, inclusiv a mijloacelor bănești. În lunile iulie și septembrie 1996 din seifurile secțiilor pasageri și marfară ale Vămii Chișinău (A.Popov) s-au furat respectiv 31,5 mii lei și 34,1 mii lei. În iulie 1997 din seiful Vămii Chișinău s-au furat încă 47,3 mii lei.

Au fost constatate și alte încălcări în activitatea organelor vamale, așa ca: lacune în procesul de determinare a costului vamal al mărfurilor declarate; încălcări ale legislației în vigoare la întocmirea contractelor de vânzare-cumpărare sau prestări de servicii și multe altele.

Neajunsurile și încălcările constatate în activitatea Departamentului controlului vamal sînt o consecință a neasigurării din partea conducerii (dnii Gh.Hioară, B.Gamurari, A.Stratan, S.Maimescu, G.Melnic), precum și a șefilor vămilor și subdiviziunilor lor, a îndeplinirii în mod obligatoriu a sarcinilor și funcțiilor atribuite lor prin Regulamentul cu privire la DCV; executării multiplelor acte normative subsecvente și scrisori privind reglementarea activității economice externe și a modului de acordare a amînărilor la plata TVA și accizelor, care contravin legislației în vigoare; lipsei unei conlucrări efective între organele vamale, fiscale și alte organe ale controlului și ordinii de drept în scopul depistării și tragerii la răspundere a agenților economici care se eschivează de la plata în buget a impozitelor și taxelor vamale.

Curtea de Conturi, ținînd cont de încălcările și neajunsurile constatate în activitatea Departamentului controlului vamal și în baza art.25 al Legii privind Curtea de Conturi nr.312-XIII din 08.12.94,

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. A menționa existența încălcărilor și a neajunsurilor în activitatea Departamentului controlului vamal privind întreprinderea măsurilor necesare pentru îndeplinirea funcțiilor ce țin de plenitudinea și oportunitatea calculării și vărsării în buget a TVA, accizelor și taxelor vamale.

2. A lua act că :

- fostul director general al DCV dl Gh. Hioară și primii adjuncți ai d-lui G.Savca și G.Melnic actualmente nu activează în funcțiile deținute în perioada supusă controlului;

- începînd cu a. 1998, au fost excluse transferările cu întîrziere în bugetul de stat a sumelor bănești de la conturile structurilor subordonate DCV;

- materialele privind încălcările comise de către SRL "Rigel", SRL "Aligvasil", S.A. "Purcari" sînt remise organelor de drept, pentru examinare și tragere la răspundere a persoanelor vinovate.

3. A cere de la Ministerul Finanțelor:

- examinarea, în conformitate cu legislația în vigoare, a nivelului de responsabilitate a persoanelor cu funcții de răspundere, vinovate de comiterea încălcărilor și neajunsurilor depistate de control în activitatea DCV și a vămilor subordonate (N.Bivol, M.Manoli, S.Maimescu, V.Banari, A.Veriga, A.Radu, N.Burbulea);
 - anularea scrisorii nr.10-23-02/4-842 din 13.04.98 ca neavând putere juridică; examinarea chestiunii privind gradul de vinovăție a funcționarilor care au pregătit această scrisoare;
 - efectuarea controlului și determinarea corectitudinii scutirii SRL "Hellis-NPT" (c/f 1523014) de plata TVA în sumă de 1039 mii lei, ținând cont de materialele cercetărilor efectuate de Vama Chișinău;
 - întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea percepției în buget a sumelor amânate (cu calcularea, conform legislației în vigoare, a penalității) de la agenții economici care au depășit termenele de amânare a plății, prevăzute în contractele bilaterale încheiate cu DCV, inclusiv de la firmele "RLC" (c/f 53299864)-47,6 mii lei, "Mago"(c/f 297884-86)-260,3 mii lei, "Avantaj" (c/f 245381-02)-46,2 mii lei, "Rigel" (c/f 457092)-1080,2 mii lei, "Clas-S" (c/f 717120)-2142,6 mii lei, "Aligvasil" (c/f 1114196)-1023,0 mii lei;
 - asigurarea încasării în bugetul de stat a impozitelor în sumă de 299,6 mii lei pe partidele de carburanți, importate în anul 1995 de S.A. "Sudexpo" (c/f 154780-03), prin intentarea unei acțiuni în instanțele de judecată;
 - efectuarea unui control total asupra corectitudinii calculării și plenitudinii vărsării în buget în anii 1997-1998 a accizelor și TVA de către firmele "Frontiera" (c/f 1069211) și "Notes" (c/f 1192475);
 - efectuarea controlului și perceperea TVA la exportul mărfurilor în țările CSI prin intermediul rezidenților Zonei Antreprenoriatului Liber Chișinău, inclusiv din suma adaosului la prețul producției exportate de către firma "August" SRL (c/f 54360);
 - luarea măsurilor de influență economică, prevăzute de Codul Vamal, față de agenții economici care au încălcat termenul stabilit de importare-exportare provizorie a mărfurilor și obiectelor, inclusiv față de SRL "Lida" (c/f 19103-38) și SRL "Notes";
 - decizia asupra încasării de la S.A. "Tracom"(c/f 236623) a TVA în sumă de 1105,3 mii lei (de care a fost scutită), în dependență de hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, căruia S.A. "Tracom" s-a adresat cu demersul corespunzător;
 - reexaminarea condițiilor contractelor de acordare a amînărilor, cu prevederea ulterioară în aceste contracte a clauzelor, în scopul excluderii pierderilor de mijloace bugetare în urma devalorizării valutei naționale;
 - interzicerea acordării amînărilor de plată în buget fără efectuarea controalelor asupra stării financiare a agenților economici și introducerea controlului asupra fluxului de mijloace financiare ale lor în perioada acordării de amînări, în scopul excluderii cazurilor de imobilizare din bugetul de stat a banilor lichizi în timpul efectuării achitărilor reciproce;
 - efectuarea unui control asupra legalității eliberării certificatelor de origine de către Camera de Comerț și Industrie, în scopul protejării exportului producției vinicole din republică în țările CSI;
 - asigurarea unei conlucrări efective a organelor vamale cu cele fiscale, a acestor organe și a altor organe de control cu organele de drept privind corectitudinea și plenitudinea încasărilor în termenele stabilite de lege a impozitelor și taxelor la importul și exportul mărfurilor;
 - elaborarea unui mecanism concret de asigurare a îndeplinirii prevederilor Hotărârii Guvernului nr.59 din 19.01.98 și Hotărârii Parlamentului nr.121-XIV din 30.06.98 referitor la perceperea în buget a impozitelor și a altor plăți pe importul mărfurilor, încasate la vămile de frontieră;
 - elaborarea unui plan de măsuri pentru înlăturarea și a altor încălcări și lacune depistate în activitatea organelor vamale;
- asigurarea executării întocmai a legislației vamale în vigoare, a sarcinilor și funcțiilor atribuite Departamentului în baza Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.383 din 06.06.94.

4. A propune Guvernului Republicii Moldova:

- să aducă în conformitate cu cerințele Legii privind bazele sistemului fiscal, Codului fiscal și Legii bugetului de stat toate hotărârile adoptate de Guvern privind acordarea amînărilor de plată a impozitelor și "înghetarea" datoriilor unor agenți economici, în special ale importatorilor de combustibil;

- să studieze și să analizeze raționalitatea achitărilor reciproce efectuate în prezent în republică, ținând cont de faptul că unii agenți economici utilizează mecanismul efectuării lor pentru obținerea avantajelor economice în detrimentul bugetului de stat;

- să excludă practica de acordare a înlesnirilor fiscale unor subiecți ai antreprenoriatului ca fiind în contradicție cu art.8 al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și art.5(1) al Legii privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței...;

- să examineze oportunitatea oferirii unor agenți economici a posibilităților de efectuare a decontărilor cu organizațiile bugetare prin livrări de mărfuri în schimbul plății la termen de către aceștia a impozitelor în momentul perfectării vamale a mărfurilor importate.

5. A transmite Procuraturii Generale materialele prezentului control privind eschivarea SRL "Lida" și SRL "Notes" de la plata impozitelor și a-i propune examinarea, în regim de supraveghere, a legalității clasării de către procurorul sect.Botanica dl V.Holban a dosarului penal intentat asupra fostului director al firmei "Sudexpo" dl Iu.Calev pentru eschivarea (din septembrie 1995) de la plata impozitelor în mărime de 299,6 mii lei.

6. A informa Banca Națională a Moldovei (dl L.Talmaci), pentru o posibilă luare de atitudine, despre încălcările comise de BCA "Moldagroindbank" în privința neîndeplinirii dispozițiilor organelor vamale de percepere în buget a impozitelor.

7. Despre rezultatele controlului efectuat a informa Parlamentul, prin intermediul Comisiei pentru buget și finanțe, și Președintele Republicii Moldova, pentru o posibilă luare de măsuri.

8. Despre îndeplinirea pct.3 al prezentei hotărâri Ministerul Finanțelor va informa Curtea de Conturi până la 01.07.99.

9. Prezenta hotărâre poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 10 zile de la data primirii.

Președintele

Curții de Conturi

Chișinău, 3 februarie 1999.

Nr. 7.

Vasile COZMA